

Innst. S. nr. 270

(2006-2007)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument nr. 8:58 (2006-2007)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Øyvind Korsberg, Per Willy Amundsen, Torbjørn Andersen og Tord Lien om å gi kommunene vetorett mot vindmølleutbygging

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

I

Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige lovforslag som medfører at det ikke gis konsesjon til vindkraftanlegg uten vertskommunens samtykke.

II

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om eventuelt ønskede lovendringer som avklarer hvilke kriterier for utbygginger som eventuelt er av så stor nasjonal betydning at det rettferdiggjør unntak fra vedtaket i pkt. I."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ann-Kristin Engstad, Asmund Kristoffersen, Tore Nordtun, Torny Pedersen, Karin Yrvin og Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen, Tord Lien og Ketil Solvik-Olsen, fra Høyre, Børge Brende og Ivar Kristiansen, fra Sosialistisk Venstreparti, Heidi Sørensen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Holten Hjemdal, fra Senterpartiet, Ola Borten Moe og fra Venstre, lederen Gunnar Kvassheim, viser til brev fra

olje- og energiministeren datert 9. mai 2007, som er vedlagt innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet peker på at det i de siste årene har vært en betydelig økt interesse for vindkraftutbygging. Dette har blant annet bakgrunn i høyere strømpriser, økende underbalanse i kraftforsyningen, prospekter for flere direkte og indirekte støtteordninger, positive politiske signaler samt teknologiutvikling. Stortingsflertallet har tidligere spesielt fremhevet vindkraft som en miljøvennlig og fornybar ressurs, i tillegg til at det kan redusere Norges store avhengighet av vannkraft. Regjeringen Bondevik II satte en konkret målsetting for bygging av vindkraftverk tilsvarende 3 TWH innen 2010. Også regjeringen Stoltenberg II har gitt uttrykk for at vindkraft skal være et satsingsområde.

Disse medlemmer mener de rikspolitiske uttalte målsettinger ikke må resultere i at lokaldemokratiet blir oversett. NVE ga 19. februar 2007 konsesjon til Statkraft Development AS vedr. byggingen av Selbjørn kraftverk i Austevoll, til tross for at et enstemmig kommunestyre i Austevoll vedtok 14. desember 2006 at kommunen ikke ønsket dette prosjektet.

Disse medlemmer mener at dersom NVEs vedtak blir stående, må det anses som et alvorlig angrep på lokaldemokratiet. Et slikt vedtak vil også skape presens som medfører konsekvenser for langt flere enn de som blir rammet av dette vedtaket på Austevoll.

Disse medlemmer peker på at det er søkt konsesjoner for flere tusen vindturbiner langs norskekysten. Mange av disse møter betydelig motstand lokalt. Når Regjeringen v/NVE nå etablerer praksis med tvang, vil det få konsekvenser for mange lokalsamfunn langs kysten. Det er et paradoks at sentrale myndigheter forsøker å nekte kommunene å gi tillatelse til å bygge naust og sjøhus, men tvinger dem til å tillate vindkraftanlegg de ikke vil ha.

Disse medlemmer mener det ikke er behov for tvungen gjennomføring av vindkraftprosjekt for å inn-

fri nasjonale vindkraftmålsettinger. I Dagens Næringsliv 9. november 2005 fremkommer det at "statlige subsidier har ført til vindmølleprosjekt for 15 milliarder kroner". Tre TWH vindkraft er konsesjonsbehandlet og klare til å bygge ut, mens tre TWH er til konsesjonsbehandling, og vil bli avgjort i løpet av ett år. Ytterligere 21 TWH er meldt inn. Man regner med at ovennevnte tall vil medføre minst 3350 nye vindkraftturbiner langs kysten. Til sammenligning er det beregnet at utbygging av småkraftverk har et potensial på inntil 25 TWH, mens opprustning av kraftverk og nye større vannkraftverk har et potensial på 18 TWH. I tillegg nevner DN at "det meste av den aktuelle vannkraften har lavere utbyggingskostnader enn vindkraften." Det samme konkluderer forskerne Arild Hervik og Lasse Bræin fra Møreforskning med i en rapport til NHO.

Disse medlemmer viser til at NVE er delegert myndighet til å treffe vedtak om å bygge og drive vindkraftanlegg for å sikre nasjonale interesser innenfor energisektoren. NVE har, som nasjonal konsesjonsmyndighet, mulighet til å sikre nødvendig samordning mellom prosjekter og vurdere prosjekter opp mot hverandre. I konsesjonsbehandlingen av vindkraftprosjekter skal NVE ivareta både miljøhensyn og tekniske/økonomiske hensyn, og foreta en helhetlig vurdering av om de positive virkningene av et omsøkt vindkraftverk er større enn de negative. En slik vurdering vil være en avveining av ulike hensyn, og vil hovedsakelig måtte basere seg på faglig skjønn. Det er i denne sammenheng disse medlemmer mener flertallet i kommunestyrene bør tillegges avgjørende vekt i de tilfeller NVE ønsker å tillate bygging, og hvor kommunene går mot slik bygging.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen tillegge lokaldemokratiske beslutninger avgjørende vekt ved tildeling av vindkraftkonsesjoner, og stadfestet dette prinsippet i nødvendige forskrifter."

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om nødvendige lovendringer som avklarer hvilke typer utbygginger som er av så stor nasjonal betydning at det rettferdiggjør å overstyre lokaldemokratiet."

Komiteens medlemmer fra Høyre slutter seg i hovedsak til brevet fra olje- og energiministeren, men understreker at NVEs behandling etter energiloven skal samordnes med den kommunale planbehandlingen av det enkelte prosjekt, i henhold til "retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftverk".

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen tillegge lokaldemokratiske beslutninger avgjørende vekt ved tildeling av vindkraftkonsesjoner, og stadfestet dette prinsippet i nødvendige forskrifter.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om nødvendige lovendringer som avklarer hvilke typer utbygginger som er av så stor nasjonal betydning at det rettferdiggjør å overstyre lokaldemokratiet.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:58 (2006-2007) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Øyvind Korsberg, Per Willy Amundsen, Torbjørn Andersen og Tord Lien om å gi kommunene vetorett mot vindmølleutbygging - bifalles ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 7. juni 2007

Gunnar Kvassheim
leder

Heidi Sørensen
ordfører

Vedlegg

Brev fra Olje- og energidepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 9. mai 2007

Dokument nr 8:58 (2006-2007)

"Jeg viser til energi- og miljøkomiteens oversendelse av Dokument 8:58 (2006-2007), forslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Øyvind Korsberg, Per-Willy Amundsen, Torbjørn Andersen og Tord Lien.

Representantene fremmer følgende forslag:

- I. Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige lovforslag som medfører at det ikke gis konsesjon til vindkraftanlegg uten vertskommunens samtykke.*
- II. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om eventuelle lovendringer som avklarer hvilke kriterier for utbygging som eventuelt er av så stor nasjonal betydning at det rettferdiggjør unntak fra vedtaket i pkt. I.*

Forslagsstillerne viser til at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) tidligere i år ga konsesjon til bygging av Selbjørn vindkraftverk i Austevoll kommune, til tross for at kommunestyret gikk i mot. Både dette vedtaket og NVEs vedtak om konsesjon til prosjektene Stolmen, Kvalvåg og Store Kalsøy er av Austevoll kommune påklaget til departementet. Klagene er for tiden til vurdering i NVE. Jeg vil presisere at mitt svar nedenfor er av generell karakter, og at jeg ikke har vurdert prosjektene i Austevoll.

Kraftnettet og produksjonsanleggene utgjør en helhet. Investeringer, eller fravær av investeringer, i en region kan ha betydning for forsyningssikkerheten og investeringsbehovet i andre deler av landet, og for kraftutvekslingen med utlandet. Dette kan i sin tur ha betydning for de samlede kostnader og miljøvirkninger for kraftsystemet som helhet. Den nasjonale forsyningssikkerheten er derfor olje- og energiministerens ansvar.

NVE har i sin konsesjonsbehandling etter energiloven plikt til å foreta helhetlige vurderinger av tiltakene hvor alle fordeler og ulemper veies opp mot hverandre. Landskapsvirkninger, friluftsliv, biologisk mangfold, forsvarsinstallasjoner, lokale og regionale næringsinteresser er eksempler på hensyn som vurderes. Det er konsesjons-myndighetens oppgave å veie de negative effekter av et vindkraftanlegg opp mot nytten av tiltaket. Dersom ulempene overstiger fordelene, gis det ikke konsesjon.

I konsesjonsbehandlingen legges det stor vekt på å redusere negative effekter gjennom tilpasninger av tiltakene, for eksempel ved reduksjon av antall vindturbiner, flytting av turbiner innen området eller andre avbøtende tiltak.

Vertskommunen er en svært viktig part og sentral høringsinstans i forbindelse med konsekvensutredninger og konsesjonsbehandling av vindkraftanlegg. Vertskommunens vurderinger tillegges meget stor vekt av konsesjonsmyndighetene.

Lokale interesser og prioriteringer vil ikke alltid sammenfalle med nasjonale energi-politiske mål og behov. Vindkraftverk, vannkraftverk og overførings-

ledninger er eksempler på tiltak hvor mange av de negative effektene er lokale, mens nytteeffektene kommer større deler av landets befolkning til gode. Det kan derfor oppstå tilfeller hvor NVE ikke kan følge kommunenes tilråding.

De fleste konsesjonene som NVE har gitt til utbygging av vindkraftanlegg har blitt påklaget til Olje- og energidepartementet. I klagebehandlingen trekkes andre berørte departementer inn. Klagene underlegges dermed en bred faglig og politisk vurdering.

Forslag I alene, med en lovfestet kommunal vetorett knyttet til konsesjonsbehandlingen av vindkraftverk, vil innebære at kommunene tillegges formell myndighet til å treffe vedtak som kan ha alvorlige konsekvenser for forsyningssikkerheten, uten at det samtidig kan eller bør skje en tilsvarende overføring av ansvaret for forsyningssikkerheten til kommunene.

Forslag I og II, lovfestet vetorett med tilhørende unntaksbestemmelse, vil ikke endre på det faktum at en ved konsesjonsbehandling av vindkraftanlegg og andre energianlegg ofte står overfor vanskelige avveier mellom ulike hensyn og interesser. Det er ikke til å komme forbi at vertskommunenes syn må veies mot de øvrige hensyn i den konkrete saken. I konsesjonsbehandlingen skal det foretas en helhetsvurdering i hver enkelt sak. Gis en interesse vetorett, vil det ikke bli en slik helhetsvurdering. Det vil også være forskjellige grunner til at en kommune går i mot at konsesjon gis. En unntaksbestemmelse må derfor utformes så generelt at den gir liten veiledning i konkrete saker.

I mange av sakene hvor NVEs vedtak om konsesjon til vindkraftanlegg er blitt påklaget, har vertskommunen vært positiv til utbygging. I disse sakene er det andre interesser som har fremsatt klage. At vertskommunen er positiv innebærer derfor ikke at en utbygging uten videre bør gjennomføres. Omfanget av berørte parter og interesser viser behovet for en nasjonal myndighet som koordinerer alle innspill og fatter vedtak basert på en samlet avveining av alle hensyn.

Mange vindkraftprosjekter er lokalisert i områder hvor utbygging krever omfattende utbygging av overføringsledninger. Bygging av store overføringsledninger er ofte konfliktfylte, og medfører ulemper for andre kommuner enn vertskommunene for vindkraftanleggene. I NVEs konsesjonsbehandling vurderes utbygging av vindkraft i sammenheng med eventuelt behov for styrking av overføringsnettet. Denne vurderingen foretas på tvers av kommune- og fylkesgrenser.

Representantene foreslår at den kommunale vetoretten skal gjelde for vindkraft. Etter mitt syn gir det liten sammenheng å gi en slik særregel for en type energianlegg. All produksjon og overføring av energi innebærer grader av konflikt mot andre interesser, og vindkraften er ikke enestående i den sammenheng. Felles for alle energianlegg er at det må skje en samordning og helhetlig avveining av relevante hensyn.

Jeg må derfor frarå en lovendring som foreslått i Dokument nr. 8:58 (2006-2007)."

